

נות ייגרסו אזרחי העיר למאבק של עסינים מיסלגתיים.

רק לא בפרהסייה

העיקרון של התרת הקרנת סרטים בלילות־שבת בתל־אביב נקבע עוד בתקופת כהונתו של יהושע רבינוביץ' כי ראשי־העיר. כאשר נבחר שלמה ("צ'יצ'") להט לראשות העירייה וצירף את אנשי המפד"ל לקואליציה העירונית שלו, הסרטים נציגו המפד"ל לבלוע את הגלולה המרה, להכיר בסטאטוס־קוו לפיו מקריינים סרטים בשבת בארבעה אולמות בעיר.

לזכותו של צ'יצ' ניתן לומר, שלמרות שכלפי חוץ ניסה לשמור על שלום הבית בקואליציה שלו, כדי לא להסתמך על רוב של 16 קולות בלבד מתוך 31 חברי המועצה ולא להיכנע לסחטנות של חבר מועצה זה או אחר, נתן עידוד להתרחבות התופעה. עד לפני שבוע היו 14 אולמות קולנוע פתוחים בעיר בעריבי שבת, מלבד מועדון פרספקטיבה של ג'סי נחייס, המציג 8 סרטים בכל ליל־שבת בארבעה אולמות בבית־סוקולוב ובבית הקיבוץ־הארצי. "אני מוכר אצל הדתיים בתור ג'סי עם הזקן", אומר ג'סי, "ואותי הם עוזבים בצד".

14 האולמות היו בארבעה יותר מדי לגבי הסטאטוס־קוו שנציגו המפד"ל בעיריית תל־אביב היו מוכנים להשלים עימו בדיעבד. ייתכן שהם היו מעלימים עין מהכמות אחרי שהתפשרו על העיקרון, ולוא היו נתונים ללחצים מבפנים. שני נציגי המפד"ל בעירייה, משה בסוק ופני חס שיינמן הם מאנשי סיעת רפאל כי מסד"ל. בשל המאבק הפנימי במילגתם הם מואשמים בכניעה לחילוניים ובמתן יד לחילול השבת. על רקע זה החלו גלגול פעילות ולארגן הפגנות לא נגד התופעה אלא נגד פתיחתם של ארבעה בתי־קולנוע: מקסיס, גת, אורלי ואלנבי.

היו להם סיבות טובות להילחם נגד הקרנת סרטים בשבתות דווקא נגד בתי־קולנוע אלה. קולנוע מקסיס ממוקם ליד בית־כנסת ולא רחוק מביתו של ח"כ אנשי הרב אברמוביץ'. קולנוע גת נמצא ליד בית־ספר דתי שהוא מקום פעילות לחברי בני־יעקב. אורלי נמצא באזור מאוכזר לס דתיים רבים ואילו קולנוע אלנבי, שהצטרף רק לאחרונה למעגל המקריינים בשבתות, נמצא לטענתם ליד כרם התיי צ'יצ' הזמין אליו את בעלי־בתי־הקולנוע.

מכנין דתי

שהפגין בשבוע שעבר נגד הקרנת סרטים בלילות־שבת בקולנוע אלנבי, מוצף בסילון מים שהותו ממכונות מי־שטרה שהודקה כדי לפזר את המפגינים הדתיים שניסו להפריע בכוח להקרנת הסרט. לטענתם, הקרנת סרטים בקולנוע אלנבי בלילות־שבת מפירה את הסטאטוס־קוו ואת ההסכם הקואליציוני בעירייה שבראשותו של שלמה ("צ'יצ'") להט (בתמונה מימין).

עם הדתיים. ההיתר להפעלת עשרה בתי־קולנוע בעריבי שבתות הוא למעשה התייעלות ועקיפת החוק.

אנשי התאחדות־בעלי־בתי־הקולנוע גילו הבנה למצבו של צ'יצ'. הם הביעו נכונות לפעול לסגירת שלושה בתי קולנוע. אם היתה מתקבלת הסכמה גם לאי־פתיחת שערי קולנוע אלנבי בלילות־שבת היו עשרה בתי־קולנוע בעיר ממשיכים לעבוד בשקט. אולם בעליו של קולנוע אלנבי, אורגד ורדימון, הוא גם עסקן

ניסה לשכנע אותם לפעול לסגירת ארבע אולמות אלה כדי לא לחמם את האווירה בעיר ולגרום לעימות בין דתיים לחילוניים. "אני בעד קולנוע בשבתות", אמר להם צ'יצ', "אבל תוך כדי שמירת העיקרון שהדתיים עומדים עליו — שלא בפרהסייה. בתי־קולנוע — כן. ליד בתי־כנסת — לא".

חוק־העזר העירוני האוסר להקריין סרטים בלילות־שבת התקבל עוד בשנת 1937. ביטולו הרשמי יגרור עימות גלוי

פוליטי. הוא מזכיר התנועה לזכויות ה'אזרח (ר"צ) בתל־אביב. הוא החליט ל־הילחם על העיקרון באמצעות אולם ה'קולנוע שלו — מילחמה לגיטימית לכל הדיעות.

אוייב משותף

למענת עוזריו של צ'יצ' היה גם ורדימון מוכן להתפשר על סגירת אולם הקולנוע שלו, אם יקבל פיצוי כספי מהעירייה. אבל צ'יצ' לא היה מוכן להסדרים כספיים. "לא ייתכן שבגלל האי־טרסטים של אדם אחד ירצו מהומות בעיר. אם לא ייסגרו ארבעה בתי־הקולנוע שהם סלע המחלוקת בלילות־שבת, תיאלץ העירייה לסגור את כל בתי־הקולנוע".

צ'יצ' עצמו היה נתון בין הסדן של נציגי המפד"ל בעירייה לבין הפטיש של התביעה לאפשר את פתיחת בתי־הקולנוע בעריבי־שבתות כחוק. "אני לא באתי לתל־אביב רק כדי להנהיג הצגות קולנוע בימי שישי", אמר, "אבל אסור לשכוח שאני אי־שטרתי פעולת עשרה בתי־קולנוע בשבתות".

בינתיים הפך המאבק על קולנוע אלנבי לדגל פוליטי. ח"כ שולמית אלזני קפצה על הסוס שסיפק לה איש מיפלגתה, האשימה כי שרי־הדתות, יצחק רפאל, הוא שמסית את הדתיים לפעול נגד חופש התרבות והאמנות בתל־אביב. "השר ואני שיו האשימו כי עת לעשות לחינוך שורו־ותיהם", כתבה אלזני, "הם זקוקים לדגל על מנת להוכיח כי אמנם באמנים הם לשליחות השם... ראשי המפד"ל הם פור־ליטיקאים מפולפלים. הם יודעים היטב כי ליישר את השורות ולקרוא אנשים אל הדגל היא מלאכה שקל לעשותה, אם מוציאם אוייב משותף שאפשר לשטות נגדו את קהלם".

לרוע המזל, היו אלה אנשי מיפלגתה של אלזני שסיפקו למפד"ל את האוייב המשותף. הם עשו בדיוק את שעשו אנשי המפד"ל אבל בכיוון הפוך.

הטענה כי פשרה בעקיפת החוק וכניעה ללחצי הדתיים, היא התחמקות מעימות גלוי עם בעיה פוליטית ומוזיגה סחטנות נוספת של הדתיים. היא טענה הגיונית ומוצדקת. השאלה היא רק אם מילחמת דת היא הדבר שזקוקה לו מדינת ישראל במצבה הנוכחי, כשאין כל סכנה מרחפת על זכותם של תושבי תל־אביב לראות סרטים בעריבי־שבתות בעשרה בתי־קולנוע בלבד.

